

ŠKOLENÍ METODIK DOBRÉ PRAXE NRP

Vztahový labyrint v NRP + Dítě ve výchově příbuzných

**Martin Galbavý
Ludmila Hanušová**

Pěstounská péče

**Pěstounská péče je formou státem
řízené a kontrolované náhradní
rodinné výchovy**

Specifika příbuzenské pěstounské péče

- přípravy
- výběr dítěte
- kontakt s rodinou
- pěstounské dávky
- věk
- atd.

Identita člověka

Kdo jsem a kam kráčím.

(mentální nebo sociální reprezentace
podstatných znaků)

Dobrý den, jsem adoptovaný od miminka.

Moji adoptivní rodiče nemohli mít děti. O svých biologických rodičích jsem až do nedávna nic nevěděl...

Měl jsem podezření, že jsem Rom a před čtvrt rokem jsem se dozvěděl, že moje biologická matka prý Romka opravdu je. Začal jsem pokukovat po ostatních "cikánech" a nakonec se rozhodl, vyhledat svoji matku na matrice. Tam jsou však záznamy vymazány...

Můj biologický otec byl podle všeho Čech... matka byla asi moc mladá, takže si mě, pravděpodobně, nemohla dovolit ...

Nechci ublížit svým nynějším rodičům.

Nade vše je miluji a rozhodně bych je za žádné jiné, ani své biologické, nevyměnil!
Poskytli mi péči a lásku, za což jsem jim velice vděčný a vážím si jich. Naše pouto je opravdu silné, přesto mám stále brouka v hlavě a uvnitř mě hlodá, že neznám své kořeny. Zajímalo by mě po kom mám vlasy, oči a zdali jsem zdědil talent na malování po rodičích či jiných příbuzných.

Ted' se konečně vše vysvětlilo.

Že moje biologická matka je Romka vím 100%.
Ted' se konečně vše vysvětlilo!

Proč se mi již od školky děti posmívaly, že jsem cikán a černá tlama - vždycky jsem s brekem utíkal domů a ptal se: "Mami, tati, že nejsem cikán?" Rodiče mě pokaždé přesvědčovali, že tomu tak jistě není...

Byla jen otázka času, kdy se tím začnu více zaobírat.

I v pozdějším věku se mě však neustále někdo ptal, proč jsem tak snědý. A co fotky z dětství, ty rysy byly nepřehlédnutelné! Ale rodiče tvrdili, že se zkrátka jen dobře opalují ... vypadám prý exoticky, jako Indián... Mně však bylo vždycky jasné, že něco nehraje. Jak mi mohli tvrdit, že moje biologická matka nebyla Romka, když mi řekli, že ji vůbec neznají? Byla jen otázka času kdy se v tím začnu více zaobírat ...

Musím vše vzít do vlastních rukou.

Pravdu jsem se nakonec dozvěděl od starého rodinného přítele. Byl prý u toho, když se pro mě jednou máma vrátila. Po tom, co jsem se doslechl o své matce, ptal jsem se nenápadně na svůj romský původ rodičů znovu. Táta to razantně popřel, prý nemám ty rysy... tentýž večer mamka podotkla, že "vypadám jako cigoš". Naučil jsem se pár slovíček romsky a popřál rodičům v této řeči dobrou noc. A to bylo zle! Pravdu mi asi neřeknou. A já to také neudělám, protože bych je tím nejspíš úplně dorazil! Musím vše vzít do vlastních rukou.

Tak jsem je našel!

Znovu jsem šel na matriku a tam mi poskytli jisté záznamy o matce a jejích rodičích. Zjistil jsem, že bydlí nedaleko a proto jsem se rozhodl je navštívit. Seznámil jsem se s celou rodinou, kromě biologického otce. Bylo to dojemné setkání a lidé to byli milí...

Dozvěděl jsem se, že má biologická matka "šlapala" již od puberty a já jsem se narodil prý jen proto, že jí můj pozdější otec slíbil nové rifle.... Moje matka je blondýnka s modrýma očima. Řekla mi, že se styděla, že bude mít malé cikáně, a proto mě dala k adopci.

Je to pro mě docela pecka!

O otci mi bylo řečeno, že pokud zrovna nesedí v lochu, vezmou mě se za ním podívat... Mám celou hromadu dalších příbuzných! Kontakt nemám už jen na otce. Je to Rom a žije někde - kdo ví kde. Nejspíš má nějakou ženu a s ní spousty dětí... .

Již nemám potřebu dále pátrat.

Dozvěděl jsem se totiž co jsem chtěl: odkud pocházím, kdo jsem... A má opravdová rodina je tady. Ta, která mě přijala za svého a vychovala. Se svojí biologickou matkou, sourozenci a dalšími příbuznými jsem i nadále v kontaktu... Oni vědí o mně, já vím o nich a všichni jsme spokojení... Tedy všichni, až na mé adoptivní rodiče.

Když jsem jim vše sdělil, sesypali se.

S těmi bylo doma nejdříve pěkně dusno! Když jsem jim vše co nejšetrněji sdělil, sesypali se a řekli mi, že dřív žili v blažené nevědomosti a byl jsem JEJICH, ale teď už vědí, že jsem dítě nějaké takové a cikána. ..

Že prý bylo celých 17 let, kdy mě Vychovávali k ničemu... Tak jsem si připadal dost děsně. Moji rodiče mně už neberou a moji bio rodiče jsou grázlové...

Rodiče se s tím nakonec smířili.

Přestal jsem o svých pokrevních příbuzných mluvit a rodiče se s tím nakonec smířili.

Ostatně, nic jiného jim také nezbývalo. Sice mě v ničem nepodporují, ale také mě nezlobí :-)

Ačkoliv: občas mě nenápadně upozorní na to, že rozhodně NEJSEM cikán...

Ztráty a traumata

Co je trauma:

Silný omračující, životu nebezpečný a děsivý zážitek přesahující naše tělo, ohrožující závažně integritu těla i duše, narušující běžné způsoby vyrovnávání se se zátěží (coping mechanismy).

Kontinuita vztahů

Jedné noci se mi zdál sen. Kráčel jsem po pobřeží se svým Pánem. Na temném nebi se promítaly obrazy z mého života. Životní příběh provázely dvojce stopy v písku, jedny moje, ty druhé patřily mému Pánovi.

Když se mi zjevil poslední obraz, ohlédl jsem se za sebe a jaké bylo moje překvapení! Vidím, že nejednou se v písku črtají jen jedny šlépěje. A bývalo to právě v těch nejtěžších obdobích mého života. Nechápat jsem se obrátil na svého Pána.

On zašeptal: „Dítě moje drahé, mám tě rád a nikdy bych tě nenechal samotné. Ty jedny stopy, které jsi viděl, tam zůstaly právě z chvil, kdy jsem tě nesl.“

(Stopy v písku – M. Powersová)

Proč mluvit o biologické rodině

aneb

co o ní říkají děti

Lenka
13 let

Dívka byla odebrána matce pro zanedbávání a rizikové „povolání“ prostitutky. Už sedm let žije v pěstounské rodině.

“Máma byla prostitutka a často mě nechávala u babičky a dědečka. Já vím, že není správný, co dělala, a že se o mě skoro nestarala, ale stejně není den, kdybych se neprobudila a neříkala si, co asi dělá a kde asi je....”

“Chtěla bych navštívit babičku s dědou a zjistit, jestli ještě žijí a říci jim, že i já pořád žiju, že se mám dobře a nemusí mít strach.”

“A kdyby měli radost, že mě vidí, tak bych je chtěla pravidelně navštěvovat.”

Honza 12 let

Po rozvodu rodičů ho jako čtyřletého matka odvedla do internátní školky, nějakou dobu ho navštěvovala. Poté přestala a Honza se dostal do dětského domova. Žije v pěstounské rodině už šest let.

“Chtěl bych se podívat domů, do domu, kde jsem žil ještě před děcákem. Chtěl bych zjistit, že všechno zůstalo tak, jak si to pamatuju - nábytek, hračky, obrázky na stěnách.”

“Chtěl bych se podívat domů a najít tam nejen věci na svém místě, ale i lidi, co tam tehdy se mnou žili.”

Petra 17 let

Dívka se dostala ve čtrnácti letech do
pěstounské péče své babičky po
dokonané sebevraždě matky.

“Máma pila, přestávala chodit domů.
Pořád jsme se hádaly. Občas na mě
žárlila, že se líbím jejímu partnerovi.”

“Už jsem to nemohla vydržet, tak jsem jednou od mámy po jedné veliké hádce kvůli chlastu utekla k babičce.”

“Když mě babička dovedla po dvou dnech domů, našly jsme mámu podřezanou ve vaně. Už nežila.”

“Kdybych neutekla, máma by žila.”

“I po dvou letech mám občas strach a takový divný pocit, že když jsem v koupelně, a dívám se do zrcadla, že ji v něm vidím, tam za mnou. Asi jsem blázen.”

Karel

14 let

Chlapec prošel spolu se svým mladším bratrem kojeneckým ústavem po tom, co ho do něj odvedla jeho mladistvá matka.

Nedokázala se v patnácti letech ani za podpory prarodičů o ně starat. Oba chlapci vyrůstají už sedm let v pěstounské péči starších manželů.

“Kdybych zjistil, že máma je bezdávka a feťáčka a válí se někde u popelnice, tak ji nechci a ani netoužím se s ní potkat.”

“Kdybych byl s mým tátou, tak bychom hráli na playstationu hry, závodili bychom spolu. A taky by měl auto a nechal by mě řídit a vozili bychom se spolu po městě, měli nahlas puštěnou hudbu a každý by věděl, že tohle je můj táta.” (pozn. řekl době, kdy se hádal se svým příliš usedlým pěstounem)

“Kdybych zjistil, že táta byl ve vězení a že mámě ubližoval, tak bych si ho našel a rozbil mu hubu.” *(pozn. řekl v době, kdy si rozuměl se svým pěstounem)*

Karolína 16 let

Dívka se dostala po pěstounské péči rodičů svého spolužáka ve svých sedmi letech. Byla obětí týrání matky. Biologického otce pravidelně navštěvuje.

“Mám pořád pila a bila mě. Občas se opila tak, že mě třískala židlí a pak o mě típala cigaretu. Snažila jsem utéct, brečet a prosila jsem ji, ať toho nechá.”

“A pak se pohlila a ležela na zemi a nehýbala se. Tak jsem ji musela táhnout do postele, jenže byla moc těžká. Byla jsem malá, bylo mi šest, Ježíš, já to přeci nemohla zvládnout! Musela jsem ji nehat ležet na zemi. Já přeci nemůžu za to, že se mi ji nepodařilo dotáhnout do postele!”

“Táta chodil do práce a trápil se tím, co mi máma dělá. Občas se mě snažil zachránit a vrhnul se na mámu a chtěl ji bodnout nožem.”

“Táta už se na to nemohl dívat, když zjistil, že mě neochrání. Aby se na to nemusel dívat, tak přestal chodit z práce přímo domů, šel do hospody a vracel se až v noci, když už bylo po boji mezi mnou a mámou.”

“Já ho chápu, chudák se moc trápil.
Tátu mám ráda a táta mi slibuje, že
kdyby mě současný pěstoun ubližoval,
že k němu můžu utéct.”

Radek 13 let

Toma a jeho staršího bratra si před čtyřmi lety přivezl domů strýc s tetou.

Jejich matka pila alkohol, děti zanedbávala, utekla s nimi za milencem.

Po dvou dnech v hotelu zasáhla sociální pracovníce a děti za nepřítomnosti rodičů odvezla. Nikdy se už neviděli.

“Máma se o nás nezajímala. Ani bych ji už vidět nechtěl. Spíš tátu (nevlastního) a mé nevlastní sourozence. Chtěl bych vědět, jak se mají a jak dneska vypadají.”

“U tety a strejdy něco pořád musíme - uklízet si, učit se, o všechno se musíme dovolit. Je to hrozný. To doma to bylo jinak. Přišel jsem ze školy, kdy chtěl. Hodil tašku do kouta a zmizel ven. Vrátil jsem se večer, vzal si z ledničky, co chtěl, špinavý věci narval do pračky a pak jsme se s mámou a tátou dívali na televizi, třeba do půlnoci. Máma se vlastně pořád dívala na televizi. To byla svoboda...”

“Asi je mi u tety a strejdy líp, staraj se o nás a zajímaj se. Ale stejně mě občas napadne, když zas teta křičí a nadává, že máma by to řešila jinak, víc normálně.”

Klára 14 let

Dívka byla z rodiny odebrána pro zanedbávání a pro podezření ze sexuálního zneužívání partnerů matky. Prošla péčí tety, dětským domovem, čtyři roky pěstounskou rodinou a loni se vrátila zpět do dětského domova.

“Máma měla pořád jinýho strejdu, často jsme bydleli někde jinde. Ale byla sranda. S mámou jsme skákaly na posteli a smály se, házely polštáře. Občas se k nám přidala teta. To bylo moc fajn.”

“Vlastně hodně často byla sranda. Chtěla bych mámu vidět a vědět, jak se má...”

Eva

12 let

Dívka už dva roky vyrůstá u babičky. Přišla do její péče jako poslední po čtyřech sourozencích. Máma ji protěžovala a chtěla se starat jen o ni. O své další děti (i mladší) neměla zájem. Matka pila alkohol, střídala muže, práci a několikrát se pokusila o sebevraždu. Po návratu z psychiatrie Evu nepravidelně navštěvuje.

“Moje máma mě miluje. Až si konečně sežene bydlení, tak si mě odveze.”

“Máma krásně maluje. Podívejte, to je obrázek od ní.”

“Chtěla jsem loni mámě pomoci. Měla to těžký s chlapem - nutil ji dávat jemu jídlo a nám ne. A taky ji nutil, aby nás zamykala a věnovala se jenom jemu. A pak od něj utekla. Tak jsem jí chtěla pomoc a zabalila jsem si kufr a šla k babičce, aby měla máma možnost najít si nový byt a nemusela mít se mnou starost.”

“Babička chce, abych ji měla ráda a na mámu zapomněla. Já se fakt snažím mít babičku ráda, mlčím, chovám se hezky....Ale já mám radši mámu a babičce to nemůžu říct, protože by si myslela, že jsem nevděčná.”

Kontakt s biologickou rodinou

Deklarace práv dítěte:

Zásada 6:

Dítě potřebuje k plnému a harmonickému vývoji své osobnosti lásku a porozumění. Pokud je to možné, má vyrůstat v péči svých rodičů, kteří jsou za ně odpovědni, a v ovzduší přízně, morálního i materiálního zabezpečení; dítě v útlém věku může být odloučeno od své matky pouze za výjimečných okolností.

Rizika příbuzenské pěstounské péče

- konfuze rolí
- mezigenerační rozdíl
- prolongování traumatu
- finanční nouze
- izolace
- strach o zdraví
- opakování selhání

Jak pracujeme

Případové konference

- rychle reagovat na vzniklou situaci
- vytvářet podpůrnou síť pro klienta
- společně hledat vhodná a přijatelná řešení klientovy situace
- rozdělit zodpovědnost mezi zainteresované subjekty
- vyhnout se vlastní izolovanosti
- aktivovat potřebnou pomoc a koordinovat péči

Jak pracujeme

Diagnostika

Jak pracujeme

Terapie

Jak pracujeme

Arteterapie

Děkujeme za pozornost

galbavy@rozumacit.cz hanusova@rozumacit.cz